

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.137.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 8713 Pana Posła Jana Cieszyńskiego „w sprawie ulg podatkowych dla pracujących matek wychowujących dzieci w Polsce”, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Od 1 października 2024 r. rodzice dzieci w wieku od 12 do 35 miesiąca życia mogą ubiegać się o świadczenia z programu „Aktywny rodzic”, będącego elementem kompleksowej reformy systemu wspierania opieki nad dziećmi do lat 3. Ustawa z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka - „Aktywny rodzic” wprowadziła do systemu prawnego trzy nowe świadczenia, które wspierają rodziców i opiekunów w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dzieci. Są to:

- świadczenie „Aktywni rodzice w pracy”,
- świadczenie „Aktywnie w żłobku”,
- świadczenie „Aktywnie w domu” .

„Aktywni rodzice w pracy” kierowane jest do czynnych zawodowo rodziców bądź opiekunów dziecka w wieku od 12. do 35. miesiąca życia. Ustawa definiuje aktywność zawodową, której rodzaj i poziom uprawnia do otrzymywania świadczenia, przysługującego w wysokości 1500 zł miesięcznie (lub 1900 zł miesięcznie w przypadku dziecka z niepełnosprawnościami) przez okres 24 miesięcy od pierwszego dnia miesiąca, w którym dziecko skończyło 12 miesięcy, do ostatniego dnia miesiąca przed tym, w którym ukończy 36 miesiąc życia. Świadczenie nie przysługuje, jeśli dziecko uczęszcza do żłobka, przedszkola, klubu dziecięcego lub jest pod opieką dziennego opiekuna.

„Aktywnie w żłobku” kierowane jest do rodziców dzieci uczęszczających do żłobka, klubu dziecięcego albo dziennego opiekuna. Świadczenie przysługuje w wysokości do 1500 zł miesięcznie na dziecko lub do 1900 zł miesięcznie na dziecko niepełnosprawne, jednak nie przekraczającej opłaty ponoszonej przez rodzica za pobyt dziecka w instytucji opieki. Przekazywane jest bezpośrednio do żłobka, który o jego kwotę obniża opłatę za pobyt dziecka w instytucji. „Aktywnie w żłobku” zastąpiło uprzednio funkcjonujące i mniej korzystne dofinansowanie opłaty za pobyt dziecka w instytucji opieki, które przysługiwało w wysokości do maksymalnie 400 zł miesięcznie.

„Aktywnie w domu” przysługuje na każde dziecko w rodzinie od pierwszego dnia miesiąca, w którym skończyło ono 12. miesiąc życia, do ostatniego dnia miesiąca przed tym, w którym ukończy 36. miesiąc. Wypłacane jest w wysokości 500 zł miesięcznie przez 24 miesiące, bez względu na dochód rodziny. Świadczenie kierowane jest do tych rodziców bądź opiekunów dzieci, którzy nie są uprawnieni lub nie zdecydują się na korzystanie z dwóch pozostałych świadczeń, oferowanych w ramach programu. „Aktywnie w domu” zastąpiło rodzinny kapitał opiekuńczy.

W ramach programu „Aktywny rodzic” rodzice/opiekunowie za dany miesiąc i na dane dziecko mogą otrzymywać tylko jedno świadczenie, jednak dopuszczalna jest, nawet wielokrotna, zmiana rodzaju otrzymywanego świadczenia.

Poza wsparciem z programu „Aktywny rodzic”, rodziny z dziećmi na utrzymaniu mogą korzystać z pomocy państwa w postaci następujących świadczeń pieniężnych, wypłacanych na podstawie:

- ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (świadczenie wychowawcze z programu „Rodzina 800+”),
- rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (świadczenie dobry start z programu „Dobry start”),
- ustawy o świadczeniach rodzinnych (świadczenia rodzinne),
- ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (świadczenia z funduszu alimentacyjnego),
- ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (jednorazowe świadczenie „Za życiem”).

Podstawową formę wsparcia osób wychowujących dzieci stanowi program „Rodzina 800+”. W jego ramach rodzinom z dziećmi na utrzymaniu, niezależnie od wysokości ich dochodu, przysługuje świadczenie wychowawcze na dziecko, które nie ukończyło 18. roku życia.

Wspomnieć należy również o programie „Dobry start”. Jest to 300 zł wypłacane raz w roku z myślą o uczniach rozpoczynających rok szkolny, bez względu na dochód osiągany przez rodzinę. Świadczenie przysługuje na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20. roku życia, zaś na dziecko niepełnosprawne, uczące się w szkole, do ukończenia przez nie 24. roku życia.

Rodziny o najniższych dochodach, z dziećmi na utrzymaniu, uzyskać mogą wsparcie realizowane na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, czyli zasiłek rodzinny. Przysługuje on do ukończenia przez dziecko: 18. roku życia lub nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 21. roku życia albo 24. roku życia, jeżeli kontynuuje ono naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności. Warunkiem uzyskania prawa do pobierania zasiłku rodzinnego jest spełnienie kryterium dochodowego, które obecnie wynosi 674 zł miesięcznie na osobę w rodzinie lub 764 zł, jeśli członkiem rodziny jest dziecko z niepełnosprawnościami.

Przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego obowiązuje tzw. mechanizm „złotówka za złotówkę”. Zgodnie z obowiązującymi zasadami przekroczenie progu dochodowego uprawniającego do świadczeń rodzinnych przez rodzinę ubiegającą się o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami nie oznacza wykluczenia jej z systemu świadczeń rodzinnych, ale taka rodzina może otrzymać świadczenia pomniejszone o kwotę przekroczenia kryterium dochodowego. Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

- 95 zł na dziecko poniżej 5 roku życia,
- 124 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia i poniżej 18 roku życia,
- 135 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia, do przez nie ukończenia 24 roku życia.

Osoby, którym przyznano prawo do pobierania zasiłku rodzinnego, mogą ubiegać się także o następujące dodatki do zasiłku rodzinnego:

- dodatek z tytułu urodzenia dziecka - 1000 zł jednorazowo,
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej - 95 zł miesięcznie,

- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka (193 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej niż 386 zł na wszystkie dzieci, w przypadku dzieci niepełnosprawnych kwotę dodatku zwiększa się o 80 zł, nie więcej niż o 160 zł na wszystkie dzieci),
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego - 400 zł miesięcznie,
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego - 90 zł miesięcznie na dziecko do ukończenia 5. roku życia lub 110 zł miesięcznie na dziecko pomiędzy 5. a 24. rokiem życia,
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego - 100 zł na dziecko raz w roku szkolnym,
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania - 113 zł miesięcznie w związku z zamieszkiwaniem dziecka w miejscowości, w której znajduje się szkoła lub 69 zł miesięcznie w związku z dojazdem dziecka do szkoły.

Świadczeniami niezależnymi od zasiłku rodzinnego są:

- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, tzw. becikowe - przysługuje jednorazowo w wysokości 1000 zł na nowo narodzone dziecko. Uzależniona jest od spełnienia kryterium dochodowego, które wynosi 1922 zł netto na osobę w rodzinie. Jednorazowa zapomoga przysługuje, jeżeli matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu;
- świadczenie rodzicielskie. Przysługuje osobom sprawującym opiekę nad dzieckiem, które z powodu swojej sytuacji zawodowej nie mogą skorzystać z zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Ze wsparcia tego mogą skorzystać na przykład osoby bezrobotne, studenci czy pracujący na umowę o dzieło. Aby objąć wsparciem jak największą grupę osób i zapewnić rodzinom jak największe wsparcie materialne w pierwszym okresie życia dziecka, świadczenie rodzicielskie w wysokości 1000 zł miesięcznie nie jest uzależnione od kryterium dochodowego.

Ponadto, na gruncie ustawy o świadczeniach rodzinnych, istnieje możliwość uzyskania świadczeń opiekuńczych na osoby z niepełnosprawnościami, tj.:

- zasiłku pielęgnacyjnego przysługującego dziecku z niepełnosprawnościami do ukończenia 16. roku życia, legitymującemu się orzeczeniem o niepełnosprawności, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia, a także osobie, która ukończyła 75 lat. Zasiłek przysługuje pod warunkiem nieotrzymywania dodatku pielęgnacyjnego w wysokości 215, 84 zł miesięcznie;
- świadczenia pielęgnacyjnego, od 1 stycznia 2024 r. kierowanego do opiekunów osób z niepełnosprawnościami w wieku poniżej 18. roku życia, legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności codziennego, stałego udziału opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji (takie orzeczenie zawiera informację w punktach 7. i 8. o treści: „wymaga”) albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Prawo do świadczenia nie jest uzależnione od kryterium dochodowego.

Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego w 2025 r. wynosi 3287 zł miesięcznie i podlega procesowi corocznej waloryzacji o wskaźnik wzrostu płacy minimalnej.

W przypadku, gdy opiekun otrzymujący świadczenie pielęgnacyjne sprawuje opiekę nad więcej niż jedną osobą w wieku poniżej 18. roku życia, legitymującą się odpowiednim orzeczeniem o niepełnosprawności, wysokość świadczenia pielęgnacyjnego jest podwyższana o 100% na drugą i każdą kolejną osobę, nad którą sprawowana jest opieka.

Dodatkowo, za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne, wójt, burmistrz lub prezydent miasta opłaca składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz ubezpieczenie emerytalne i rentowe przez okres niezbędny do uzyskania okresu ubezpieczenia (składkowego i nieskładkowego), odpowiednio 20-letniego przez kobiety i 25-letniego przez mężczyznę.

Na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, osobie uprawnionej do alimentów od rodzica w przypadku nieskuteczności egzekucji przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu przysługują świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Jednym z podstawowych warunków przyznania prawa do pochodzących z niego świadczeń jest spełnienie kryterium dochodowego, wynoszącego 1209 zł netto na osobę w rodzinie.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednak nie wyższej niż 1000 zł miesięcznie. Osobie uprawnionej świadczenie przysługuje do ukończenia 18. roku życia albo, w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej, do ukończenia 25. roku życia lub - w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo. Przy ustalaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego obowiązuje wspomniany wcześniej mechanizm „złotówka za złotówkę”.

Dodatkowe wsparcie rodzin, które pomimo wykorzystania własnych uprawnień, zasobów i możliwości nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć problemów życiowych stanowią świadczenia z pomocy społecznej, których zasady i tryb przyznawania reguluje ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.¹ Ustawa wymienia kilka rodzajów świadczeń pieniężnych, których przyznanie uzależnione jest od spełniania określonych przesłanek. Prawo do świadczeń pieniężnych ustala się przez porównanie dochodu rodziny z kryterium dochodowym, które dla osoby w rodzinie wynosi 823 zł. Obok kryterium dochodowego powinien wystąpić co najmniej jeden z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15 ustawy, np. niepełnosprawność, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności i inne.

Jedną z form pomocy dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej jest zasiłek celowy, który może być przyznany celem zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału czy odzieży. O zasiłek celowy mogą ubiegać się rodziny spełniające określone ustawowo warunki. Jednym z nich jest posiadanie dochodu niższego od kryterium dochodowego.

Przepisy ustawy o pomocy społecznej przewidują też, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, możliwość udzielenia pomocy (w formie bezzwrotnego specjalnego zasiłku celowego lub innych świadczeń na zasadach zwrotnych) rodzinom o dochodach przekraczających kryterium dochodowe. Udzielenie takiej pomocy wymaga wyjątkowych okoliczności. Do organu pomocy społecznej należy rozważenie, czy w okolicznościach sprawy nie występuje szczególnie uzasadniony przypadek uprawniający daną osobę do otrzymania świadczenia. Pomoc tego rodzaju nie ma charakteru obligatoryjnego. Jej

---

¹ (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, z późn. zm.).

udzielenie warunkuje nie tylko szczególna sytuacja rodziny wnioskującej o pomoc, ale też możliwości finansowe ośrodka.

Ośrodki pomocy społecznej udzielają też wsparcia rodzinom w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028. Jednym z jego założeń jest zapewnienie pomocy dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Wsparcie z programu (w formie posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych) przysługuje dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej i uczniom do momentu ukończenia szkoły ponadpodstawowej, przy dochodzie nie przekraczającym 200% kryterium dochodowego (1646 zł – dla osoby w rodzinie).

Świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej. Sytuacja każdej rodziny wymagającej wsparcia rozpatrywana jest indywidualnie. Rodzaj, forma i wymiar świadczenia winny odpowiadać okolicznościom uzasadniającym udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

O tym czy dana rodzina kwalifikuje się do otrzymania świadczeń z pomocy społecznej (oraz o ich zakresie i formie) decyduje dyrektor ośrodka pomocy społecznej, po zbadaniu sytuacji danej rodziny przez pracownika socjalnego w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Osobie niezadowolonej z podjętej decyzji przysługuje prawo odwołania do samorządowego kolegium odwoławczego (SKO) w ciągu 14 dni od daty doręczenia decyzji, zgodnie z pouczeniem w niej zawartym. Na decyzję SKO przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej mogą ubiegać się też o wsparcie z Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 (FEPŻ), współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+). Do pomocy z programu uprawnia dochód nieprzekraczający 265% kryterium dochodowego, określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej (dla osoby w rodzinie - 2180,95 zł) oraz przynajmniej jedna z przesłanek trudnej sytuacji życiowej, o których mowa w art. 7 ustawy. Ośrodki pomocy społecznej są odpowiedzialne za kwalifikowanie odbiorców końcowych do udziału w programie poprzez wydawanie skierowań osobom uprawnionym. Formalny obowiązek informowania o realizacji projektu w ramach FEPŻ spoczywa na organizacjach partnerskich, które odpowiadają za dystrybucję żywności. Dystrybucja żywności w ramach bieżącej edycji FEPŻ rozpoczęła się w lutym 2025 r. i potrwa do września 2025 r.

Ulgi podatkowe dla rodzin z dziećmi i/lub na koszty opieki nad dziećmi funkcjonują w większości krajów Unii Europejskiej (UE). Pomimo tego, w 2023 r. w UE urodziło się 3,67 mln dzieci, wobec 3,88 mln w 2022 r. Oznacza to rekordowy spadek liczby urodzeń rok do roku o 5,4% (najwyższy roczny spadek od 1961 r.). Warto przy tym zauważyć, że w krajach UE, które nie oferują specjalnych ulg podatkowych rodzinom z dziećmi np. w Irlandii, Danii czy Szwecji wartość współczynnika dzietności przekroczyła w 2023 r. 1,45 (odpowiednio 1,502, 1,497 oraz 1,453). Ulgi podatkowe stanowią jedynie jeden z elementów prorodzinnych polityk publicznych, na które składają się m.in. korzystne urlopy rodzicielskie, dostępność placówek opieki nad małymi dziećmi, elastyczne formy zatrudnienia dla rodziców małych dzieci, świadczenia rodzinne zapewniające bezpieczeństwo finansowe rodzinom, czy korzystne rozwiązania mieszkaniowe dla młodych. Nie należy rozpatrywać

skuteczności jednego instrumentu polityki rodzinnej w całkowitym oderwaniu od innych współtowarzyszących ją rozwiązań oraz nie uwzględniając szerszego kontekstu społeczno-gospodarczego.

Należy dodać, że Ministrem właściwym w zakresie kształtowania polityki podatkowej, w tym ulg podatkowych dla rodzin, jest Minister Finansów.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/